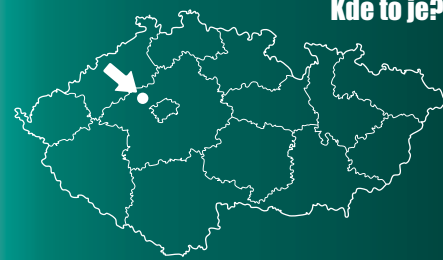


# Tajemství z hlubin věků

Kde to je?



*Menhiry – hrubě upravené a vztyčené kameny – jsou známy zejména ze zemí osídlených kdysi Kelty, tedy z Bretaně, Irska, Anglie, Skotska. Původ těchto i dalších megalitických památek je však starší. Pocházejí zřejmě z neolitu, období předcházejícího formování velkých historických kultur. Menhiry ovšem najdeme i u nás, a to také v oblasti známé nálezy z doby osídlení Čech Kelty. Za těmi nejznámějšími musíme do trojúhelníku měst Slaný, Žatec a Louny.*

## KRÁL ČESKÝCH MENHIRŮ

Zkamenělý pastýř či Kamenný muž, krácející po staletí z mírného návrší dolů, ke kostelu v údolí... Až vstoupí do dveří, nastane soudný den. Tolik pověst. Vysoký, hrubě opracovaný kamenný sloup, v poli na návrší zdaleka viditelný, už před staletími prastarý, přicházející z jiného věku, tajemný a probouzející fantazii...

Klobucký Zkamenělý pastýř je skutečným králem českých menhirů. Jeho impozantní rozměry zdůrazněné polohou na plochem nezalesněném návrší i písemná svědectví z minulých století činí z tohoto vztyčeného kamene skutečný menhir, jehož dávný původ nezpochybňují ani jinak skeptičtí archeologové.

Menhir stojí v polích u silnice mezi obcemi Klobuky a Telce na spojnici měst Slaný a Louny. Tedy přímo ve středu oblasti nejznámějších českých

megalitických památek. Nadzemní část měří tři a půl metru, pod zemí je ukryt další necelý metr. Také šířka nad povrchem se pohybuje kolem metru. Váha byla vypočtena přibližně na pět tun. Materiálem je místní středozrnný pískovec s drobnými valouny a železitémi vrstvami. Pochází patrně z koryta potoka ve vzdálenosti jen několika set metrů. Přesto doprava pětitonového kamene na tuto vzdálenost musela být hodně náročná.

## PASTÝŘ BEZ OVCÍ

Nejstarším dokladem existence menhiru je katastrální mapa z roku 1841. Místní obyvatelé prý po generace chovali ke kameni úctu, a když v únoru roku 1852 vlivem rozmáčení půdy padl, s velkou slávou ho opět vztyčili. V druhé polovině 19. století se dočkal publicity v odborném i populárním tisku, byly



*V prasklinách a reliéfních útvech na povrchu spatřují zasvěcení runy nebo aktivní oko kamene.*

zaznamenány místní pověsti a začali se o něj zajímat i archeologové, nejprve amatérští, později i klasik české archeologie a kustod prehistorických sbírek tehdejšího Českého muzea Josef Ladislav Píč. Výzkum ovšem nepřinesl žádné nálezy ani poznatky ohledně původu a časového zařazení památky. Podle jedné z pověstí kolem pastýře býval i kruh 6 až 12 menších kamenů – ovcí. Ty ovšem sedláci později z pole odstranili.

Oč méně je archeologických dokladů o původu Kamenného pastýře, o to víc skýtá prostor k dohadům. Teorii o původu a účelu klobuckého menhiru je celá řada. Dokonce i název obce, odvozený od staročeského výrazu „klobuk“ (vrch, homole) by prý mohl odkazovat k blízkosti návrší významného nějakým jiným způsobem než geograficky, protože okolní krajina opravdu není zrovna kopcovitá. Pozoruhodná je ovšem skutečnost, že v pohledu od menhiru vychází slunce v den keltského jarního svátku Beltine (1. května) přesně nad vrcholem hory Říp na horizontu.

## POSVÁTNÝ KÁMEN KELTŮ

Menhir pochopitelně láká především milovníky keltské minulosti. Novodobí



*Zkamenělý pastýř nebo také Kamenný muž nedaleko obce Klobuky je skutečným králem českých menhirů. V rozlehlé, mírně zvlněné rovině mezi Slaným a Louny je nepřehlédnutelnou dominantou.*

# Ke královské koruně

*Panování silného knížete Břetislava pozvedlo moc a význam českého knížectví a jeho prozíravé určení způsobu následnictví (vždy na nejstaršího Přemyslovce) zabránilo zatím dalším sporům mezi jeho potomky.*

## SPYTIHNĚV II.

Jak Břetislav I. ustanovil, tak se stalo a po jeho smrti nastoupil na knížecí stolec jako nejstarší Přemyslovec jeho první syn Spytihněv. Pro jeho bratry Vratislava, Konráda a Otu byla otcovým rozhodnutím určena malá moravská údělná knížectví olomoucké, brněnské a znojemské. Také samotný Spytihněv byl v sedmnácti letech, ještě za života svého otce, údělným knížetem olomouckým. Nejmladší Jaromír se později stal biskupem. Když se moravská knížata postavila na počátku Spytihněvova panování proti jeho způsobům, vytáhl český kníže proti Moravě. Konráda i Otu vzal k sobě ke dvoru, Konrád se stal nejvyšším lovčím, moravské úděly byly zrušeny. Vratislav musel z Olomouce prchnout do Uher.

## KNÍŽE VRATISLAV II. – KRÁL VRATISLAV I.

Spytihněv usiloval o získání královské koruny. Zemřel však mladý a nestal se tímto cílem dosáhnout. Po něm se stal knížetem jeho mladší bratr Vratislav II. Obnovil zrušená údělná knížectví olomoucké a brněnské a rozdělil je mezi



starší bratry. S nejmladším bratrem Jaromírem, pražským biskupem, měl však Vratislav II. tak špatné vztahy, že někdy



Vratislav II. zde totiž získal od císaře Jindřicha IV. za své věrné služby královskou korunu. Zatím ovšem jen on osobně, bez dědičného práva. Kníže Vratislav II. se tak stal králem Vratislavem I. Byla to významná událost naší historie, protože otevřela cestu k tomu, aby se přemyslovské knížectví stalo natrvalo královstvím.

## ÚDĚLNÁ KNÍŽECTVÍ



Bylo dobrým zvykem, že budoucí kníže či král získával panovnické zkušenosti právě jako údělný kníže na Moravě. Nebylo však ani výjimkou, že některý z přemyslovských údělných knížat si dělal nároky na pražský trůn a vystoupil vojensky proti českému knížeti či králi. A naopak se stávalo, že některý z panovníků



odejmul moravské úděly právoplatným knížatům a dosadil své potomky nebo ovládal Čechy i Moravu sám. Zřízení údělných knížectví vedlo také k rozkvětu přemyslovských hradů v Olomouci, Brně a Znojmě. V areálu olomouckého knížecího hradu se dochovaly části někdejšího biskupského paláce (dlouho pokládáno za přemyslovský). Ve Znojmě je zase ukázkou slavná rotunda s dochovanými nástěnnými malbami.



kolem roku 1070 přesídlil z Pražského hradu na Vyšehrad a změnil ho v královský sídelní hrad.

Vratislav II. vládl dlouho a úspěšně. Vsadil na spojení s císařem Jindřichem IV. v bojích s Poláky a Jindřichovým protikrálem Rudolfem Švábským. Spojenectví se vyplatilo – roku 1085 se konal dvorský sjezd v Mohuči, který se významně zapsal do českých dějin.

## SOBĚSLAVOVA BITVA U CHLUMCE

Poslední léta Vratislavovy vlády přinesla opět spory v přemyslovském rodě, a to o olomoucké údělné knížectví. Nakonec však všichni znovu uznali Břetislavovo právo nejstaršího. To později porušil Břetislav II. a následovalo rychlé střídání panovníků, často vynucené

Převzato z knih *Ilustrované dějiny naší země pro děti i dospělé + komiks, Místa české historie, Skvosty českého umění, www.rubico.cz*

# Nezařaditelný Josip Plečnik

*Příklad Josipa (Jože) Plečnika dobře ilustruje, jak obtížné je vymezit, co je a co není česká architektura. Plečnik byl totiž slovinský architekt, stavěl doma i třeba ve Vídni. Jeho díla realizovaná v Československu jsou však natolik významná (a to nejen díky jeho sepětí s Masarykem), že ho jako osobnost nemůžeme vynechat. A to i přesto, že jde o dílo velmi svébytné a vymykající se kontextu naší meziválečné architektury.*



## WAGNERIÁN Z LUBLANĚ

Josip Plečnik (\*1872 v Lublani, +1957 tamtéž) byl ovšem solitér nejenom v Čechách. Už v mládí, kdy studoval truhlářinu na uměleckoprůmyslové škole a měl převzít otcovu stolařskou dílnu, musel skrývat své umělecké záliby před otcem, který je pokládal za nežádoucí projev bohémství. Ostatně, Jože měl zpočátku (jako mnoho jiných velikánů) i problémy ve škole. Budoucí architekt pak pracoval jako kreslič v továrně na nábytek.

Jeho talent však přece jenom neunikl pozornosti těch správných lidí. A mladý Slovinec se ocitl na místě, kde se rodila moderna – na vídeňské umělecké akademii v ateliéru Otto Wagnera. Kdo se jen trochu zajímá o architekturu, ví, co to znamená. Mnozí příslušníci generace „wagneriánů“, kteří prošli tímto

ateliérem, se stali zakladatelskými osobnostmi moderny ve svých zemích. (Jmenujme zde alespoň otce české moderny Jana Kotěru nebo jiného vynikajícího rakouského architekta Josefa Hoffmanna, rodáka z Brtnice.) I v tak elitní společnosti Josip Plečnik vynikal. Wagner si jej natolik oblíbil, že právě jeho navrhl jako svého nástupce. Politicky byl však jeho návrh na sklonku rakouského mocnářství neprůchodný. Přesto Plečnik realizoval do vypuknutí první světové války ve Vídni několik staveb, z nichž nejvýznamnější je kostel Sv. Ducha.

## POZVÁNÍ DO PRAHY

Roku 1910 Plečnik odchází do Prahy jako profesor dekorativní architektury na Vysoké škole uměleckoprůmyslové, kde vystřídal svého přítele Jana Kotěru. O deset let později, tedy už po rozpadu Rakouska-Uherska, byl jmenován profesorem architektury na nově založené



*Vyhlídkový altán Malý Belveder z let 1922–24 v zahradě Na Valech pod Pražským hradem působí jako pozůstatky antického chrámu.*



*Také detail zvonice kostela Nejsvětějšího Srdce Páně prozrazuje autorovu inspiraci starověkým Středomořím. V tomto případě egyptskými stavbami.*

univerzitě v Lublani. O zakázky tam ovšem byla v té době nouze (na rozdíl od let třicátých, kdy se Plečnik jako architekt i urbanista zásadním způsobem podepíše na podobě města).

V prvních letech samostatné Československé republiky stál prezident Masaryk před otázkou, komu svěřit vedení úprav zanedbaného Pražského hradu, který se měl stát architektonickým symbolem obnovené české státnosti. Plečnika doporučil prezidentovi Jan Kotěra, který se s ním znal a přátelil už od dob společného studia u Wagnera. Masaryk doporučení akceptoval a roku 1920 Plečnikovi nabídl tuto nejprestižnější architektonickou zakázku slovy: „Z tohoto hradu a jeho okolí by mohla vzniknout ohromná historická pamětihodnost a já nevím o nikom jiném, kdo by to dokázal, než jste vy.“

Je jasné, že z toho byla zlá krev. Mnoho kritiků hradu namítalo, že architektem měl být Čech. Ostatně i Kotěrovi vyčítali nacionalisté jeho „vídeňáctví“. Masaryk však nebyl z těch, kdo by se zalekli křiklounů. Trval na svém a nikdy nelitoval.

## PRAŽSKÝ HRAD

Josip Plečnik přistoupil k rekonstrukci Pražského hradu velmi osobitým, avšak citlivým způsobem. V letech 1920–1934 postupně vedl rekonstrukci I. nádvoří, bytu prezidenta, zahrad Rajské, Na Valech a Na Baště, III. nádvoří včetně přístřešku nad vykopávkou baziliky sv. Víta a kaple sv. Mořice i obelisku – 18 m

# „Breč, ale v pozoru!“ Věra Čáslavská

„Breč, ale v pozoru!“ Tuhle větu slýchávala od svého tatínka malá Věra velmi často. Znamenalo to snad jinými slovy: *Jestli chceš v životě něčeho dosáhnout, můžeš i prohrávat, ale vždycky musíš chtít a být připravená rvát se dál. Vypěstoval v ní přesvědčení, že člověk dokáže všechno, co si zamane, pokud tomu obětuje všechno ostatní.*



Věra Čáslavská v roce 1967.

## CHUDOBA V DĚTSTVÍ

Její dětství nebylo lehké. Narodila se 3. května 1942 v Praze. Za války. Otec, drobný živnostník, měl malý krámk na Poříčí, do kterého matka vyráběla doma různé pochutiny. Vyrůstala spolu se dvěma staršími sestrami a jedním bratrem, benjamínkem. Rodina neměla příliš prostředků. Dárky, a to většinou jen praktické nebo knížky, se u Čáslavských dávaly pouze o Vánocích. Panenka jen jednou za mnoho let.



Rodinná fotografie z poloviny 40. let 20. století, Věra druhá zprava.

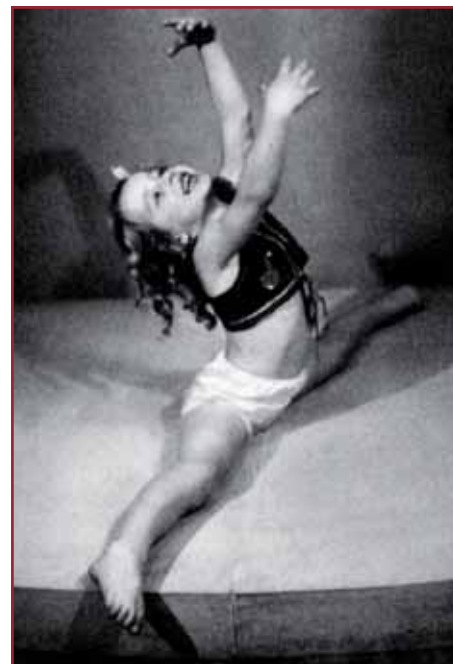
Věra ale kamarádila spíš s kluky a raději než s panenkami hrávala fotbal. V karlínském bytě v nejvyšším čtvrtém patře činžovního domu na dnešní Sokolovské ulici už v raném dětství uzavřela dohodu se svými sourozenci, že za drobné úplatky bude i za ně nosit několikrát denně uhlí ze sklepa. Znamenalo to sto dvacet sedm schodů dolů a s uhlákem pak zase sto dvacet sedm schodů nahoru. Tak začínala vznikat její fyzická kondice.



Olympiáda v Mexiku na známkách SAE.

## OD BALETU A KRASOBRUSLENÍ KE GYMNASTICE

Matka se snažila svým dětem neustále vymýšlet různé aktivity. Balet, klavír, jazyky, a i když měla jen skromné finanční prostředky, vždycky se snažila,



Dětské začátky.

## JOSEF ODLOŽIL (1938–1993)



Československý atlet, světový rekordman v běhu na 2 000 m z roku 1965 časem 5:01,2, držitel stříbrné olympijské medaile v běhu na 1 500 m z Tokia v roce 1964 časem 3:39,6. Absolvent Vojenské školy Jana Žižky z Trocnova v Bratislavě, voják z povolání, od roku 1961 byl členem Dukly Praha.

Po roce 1968 byl nucen armádu opustit a působil jak atletický trenér. Vystudoval FTVS v Praze a získal doktorát na Karlově univerzitě v Praze. Po roce 1989 byl rehabilitován, vrátil se do armády, zúčastnil se v letech 1992–1993 války v Iráku. Krátce po návratu v srpnu 1993 zemřel na následky zranění způsobeného při potyčce se synem Martinem na diskotéce v Jeseníkách.

Manželství Josefa Odložila a Věry Čáslavské trvalo od roku 1968 do roku 1988.

# Od koní k elektrice

## Historie železničních drah v naší zemi

*Základní hybnou silou byl po dlouhá staletí kůň. Žádné jiné zvíře se celosvětově tak neosvědčilo nejen jako zvíře jízdní, ale především jako zvíře do tahu k nejrůznějším povozům a kočárům. V pouštních oblastech ho pro své jízdní vlastnosti předstihl snad pouze velbloud. Počátkem 19. století se po celém světě začaly stavět koňské dráhy, aby se síla koní využila co nejefektivněji.*



### PŘEHLED ŽELEZNIC

- |   |  |
|---|--|
| 1. Koněspřežka České Budějovice – Lince | 6. Úzkorozchodná trať Třemešná ve Slezsku – Osoblaha |
| 2. Lánská koněspřežka                   | 7. Jindřichohradecké úzkokolejky                     |
| 3. Elektrická dráha Tábor–Bechyně       | 8. Drásovská zahradní železnice                      |
| 4. Mladějovská úzkorozchodná železnice  | 9. Tanvaldská ozubnicová dráha                       |
| 5. Kolínská řepařská drážka             | 10. Tunel Ferdinandovy Severní dráhy ve Slaviči      |

Kolejnice pro přepravu nákladů se začaly využívat nejpozději již v roce 1530, a to nejprve v dolech. První kolejnice koncem 18. století pak měly podobu dřevěných desek nebo trámů, kde vedení kol vozů bylo zajištěno po vnější straně trámu vodícím prknem. Teprve později se začaly používat železné pásy připevněné k trámům. V 19. století došlo k velkému rozmachu výstavby železnic. Ty měly sloužit primárně pro nákladní dopravu, ale velmi rychle se staly i vítaným dopravním prostředkem i pro osoby. Střídavě byly budovány a provozovány komerčními subjekty nebo zestátněny či budovány za státních investic či státní

podpory. Koněspřežky byly později nahrazeny parostrojními železnicemi a ty nakonec drahami elektrickými. Na našem území se už jako rarita dochovaly také některé úzkorozchodné tratě i ozubnicové dráhy.

### PRVNÍ KONĚSPŘEŽKY

#### KONĚSPŘEŽKA ČESKÉ BUDĚJOVICE – LINEC

První veřejná koněspřežná železnice na evropském kontinentě spojila České Budějovice s Lincem v roce 1825. Hlavním důvodem její stavby bylo snížení



Atmosféru dopravního ruchu na koněspřežné trati z Českých Budějovic do Lince přibližuje stará kresba v bujanovském muzeu.

nákladů, protože koňské spřežení bylo díky snížení jízdních odporů schopné po kolejích utáhnout mnohonásobně těžší náklad než na formanském voze. Realizace „železné silnice“ se roku 1824 ujal František Antonín Gerstner. Během léta 1825 byl vystavěn 64 km dlouhý úsek z Budějovic do Kerschbaumu. Koleje tvořily dřevěné trámkové usazené v kamenných pražcích, jejichž vnitřní hrany byly opatřeny pásy z kujného železa. Roku 1828 byl zahájen plný provoz nákladní veřejné dopravy. Požadavky na úsporná řešení však vedly k odstoupení Gerstnera a jeho funkce se ujal Matyáš Schönerer. Vystavěl sice trať značně úspornější, která se však později nedala použít k přestavbě na parní provoz, na rozdíl od Gerstnerových úseků trati. To je i důvod, proč jsou dnes v Rakousku zachovalejší úseky koněspřežky než u nás.

Doprava mezi Budějovicemi a Lincem byla zahájena 1. srpna 1832. Roku 1836 pak bylo vydáno i oficiální povole-



V Bujanově si lze udělat představu o tom, jak vypadal svršek koněspřežné trati.

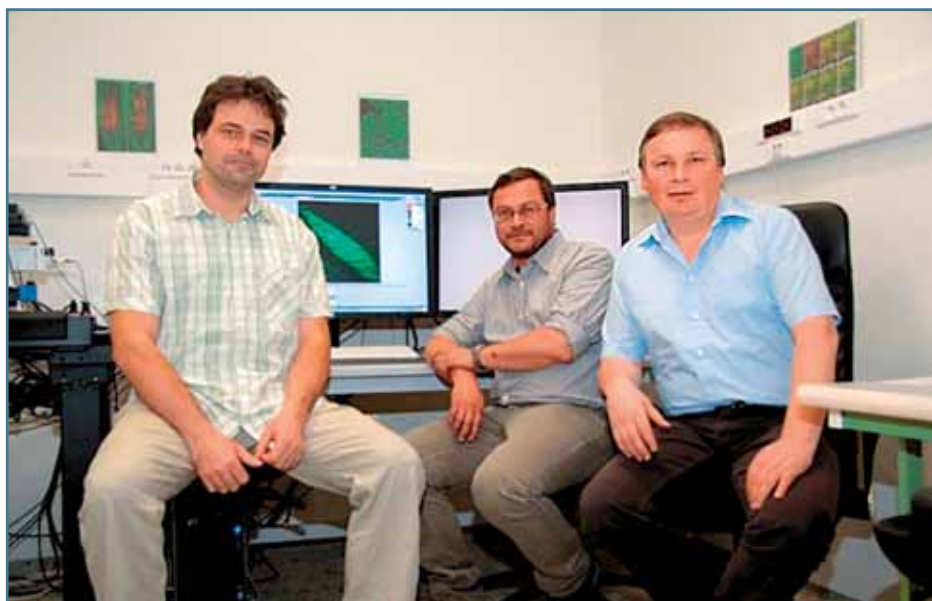
ní k přepravě osob, pouze však v letních obdobích. Na trati bylo šest přepřahacích stanic. Osobní vlaky vyjžděly proti sobě z koncových stanic v 5 hodin ráno a křižovaly se ve stanicích Kerschbaum,

# Prvenství olomouckých vědců

Kde to je?



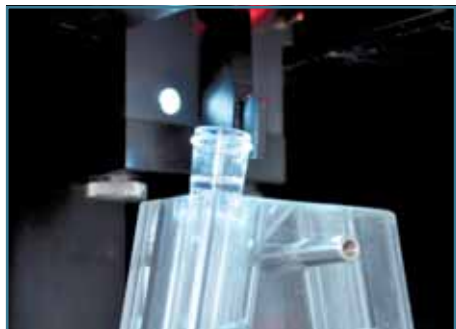
*Olomoučtí vědci se svými metodami stále slaví úspěchy. Jako první na světě se podívali přímo do nitra nejmenší továrny na světě, živé buňky. A pro svou ojedinělou metodu stimulatoru růstu rostlin dokonce získali evropský patent.*



Autoři výzkumu z Centra regionu Haná a Ústavu molekulární a translační medicíny UP Olomouc Martin Mistrík, George Komis a Jozef Šamaj.

## JAK SE ZKOUMÁ NITRO ŽIVÝCH BUNĚK

Na rostlince huseníčku rolního vědci zkoumali pomocí speciálního super mikroskopu strukturu živé tkáně. Dotkli se tak jednoho z mystérií života, protože se jim podařilo sledovat droboulinké útvary, které ovlivňují samotný růst rostliny.



Experté z Olomouce jako první na světě využili super rozlišovací mikroskopii založenou na strukturním osvětlení buněk.

Badatelé se dostali do detailů o velikosti sto nanometrů. Pro představu, jeden nanometr je biliontina metru. Jejich pozoruhodný objev, kterým posunuli hranice vědy, může mít převratné důsledky pro budoucnost při šlechtění a genetických modifikacích hospodářských plodin, případně i v medicíně.

## PROLOMENÍ HRANIC V ROZLIŠENÍ

Na způsob, jak pozorovat živé buňky v dosud nevídaných detailech, přišli po tříletém výzkumu experti z oddělení buněčné biologie Centra regionu Haná a laboratoře genomové integrity Ústavu molekulární a translační medicíny v Olomouci. Jako první na světě využili super rozlišovací mikroskopii založenou na strukturním osvětlení buněk. Díky ní dnes vidí buněčné děje v pohybu, a navíc

v rozlišení, které bylo ještě donedávna nepředstavitelné. „Zatímco dosud vědci pod mikroskopem touto metodou zkoumali buňky z neživých rostlin, my využíváme živé vzorky a zvýšili jsme rozlišení až na sto nanometrů. Přitom hranice dvě stě nanometrů, což je takzvaný Abbého difrakční limit pro světelnou mikroskopii, byla ještě nedávno považována za neprolomitelnou fyzikální bariéru. To je naprosté novum,“ říká vedoucí oddělení buněčné biologie profesor Jozef Šamaj.

## SLEDOVÁNÍ MIKROTUBULŮ V POHYBU

Klíčové byly pro olomoucké výzkumníky droboučké útvary, o kterých běžný člověk nikdy v životě neslyšel. Jde o mikrotubuly, které jsou součástí vnitřní kostry buněk tvořené soustavou miniaturních trubiček. Super mikroskop dokázal sledovat strukturu, organizaci i dynamiku těchto útvarů. „Věnovali jsme se takzvaným kortikálním mikrotubulům, které jsou na povrchu buněk. Ovlivňují způsob ukládání celulózy do buněčné stěny, a tedy i to, jak bude buněčná stěna silná a jak silná bude celá rostlina. Na orientaci mikrotubulů závisí také to, jakým směrem bude rostlina růst,“ vysvětluje Šamaj.

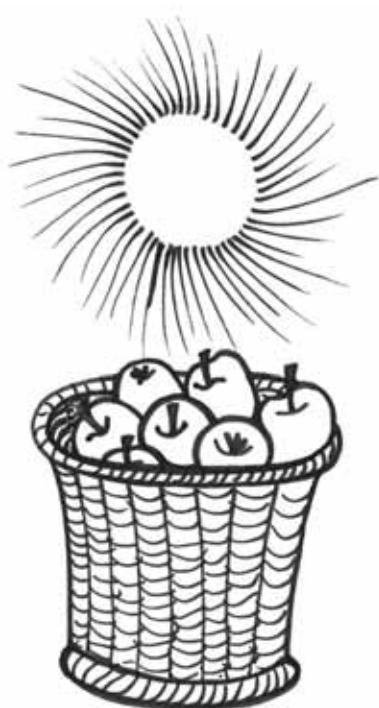
Ještě nedávno se badatelé museli spokojit pouze se snímky usmrcených a fixovaných buněk, protože vhodná technologie prostě neexistovala. Nyní je možné mikrotubuly sledovat v pohybu.



Pod mikroskopem jsou živé vzorky, rozlišení se podařilo zvýšit až na sto nanometrů.

# Tradice stále živé Slavnosti sklizně

*Letní období až do raného podzimu bylo poměrně chudé na lidové tradice. Pravděpodobně to způsobilo to, že nebylo příliš času na radovánky a oslavy. Zajistit dostatek potravy byla ode dávna jedna z nejdůležitějších potřeb člověka a lidé už od jara vynakládali velké úsilí proto, aby byla hojná úroda.*



Kromě různých magických praktik, jež měly přinést dobré meteorologické podmínky, to byla především tvrdá dřina, která měla vliv na množství, kvalitu a včasnou sklizeň úrody. Modlitbami se křesťané obraceli ke svým patronům, aby si vyprosili dobrou úrodu. Ale už i pohané přinášeli oběti, aby si naklonili své bohy, a za úrodu pak stejným způsobem děkovali. Není divu, že se lidé těšili, až skončí těžká práce provázející tento čas, a když byla úroda pod střechou, pak to náležitě oslavili. Všechny slavnosti v tomto období, ať to byly dožínky, dočesná, vinobraní a jiné, byly oslavou úrody a sklizně. Každá se však vztahovala k jiné plodině. Oslavy sklizně patřily k nejrozšířenějším lidovým zvykům, a tak se často stávalo, že byly velmi bujaré a prostopásné.

## DOŽÍNKY

Jsou to slavnosti sklizně obilí. Krajo- vě se názvy trochu liší (ožínky, obžínky, dožatá). Všechny jsou však odvozeny od slov žně, žnout. Obilí bylo a je velmi důležitou plodinou jak pro lidi, tak pro dobytek a jiná zvířata. Sklizeň obilí byla oslavována již v antickém Řecku a Římě, také v germánských zemích svými pohanskými obřady děkovaly za obilnou úrodu.

Dožínky začínaly s odvozem posledního svazku obilí – snopem – z pole. Tento snop měl svůj název. Někde se mu říkalo děd, baba nebo nevěsta či barbora, žebrák nebo konopička. Opentlený, nazdobený jako žena nebo jen květinami byl vezen na vystrojeném voze do stodoly. Někteří pracovníci seděli na voze, jiní šli pěšky za ním. Někdy s nimi šli muzikanti, ale vždy tento obřad provázel zpěv.

Důležitým zvykoslovným předmětem byl dožínkový věnec uvitý z obilných klasů. Zaplétaly se do něj klasy všech pěstovaných druhů obilí. Zdobily ho stuhy, plnní květiny, slaměnky



a bylinky. Tvar věnce býval nejčastěji klasický, někde však splétali obilí do složitějších tvarů připomínajících např. královskou korunu (na Hané), slunce (v Čechách). Věřilo se, že tento dožínkový věnec má kouzelnou moc uzdravovat a ovlivňovat úrodu v příštím roce. Když se prý jarní setba smíchala se zrny z tohoto věnce a z posledního snopu, dobrá úroda byla zaručená. Věnec byl určen hospodáři nebo vrchnosti či šafáři. Předávalo ho nejčastěji děvče ze vsi. Poprálo štěstí a zdraví a též dobrou sklizeň v příštím roce. Samozřejmě, že nechybělo pohostění a večer tanec a zábava.

Někde bylo zvykem nechat několik neposečených klasů obilí na poli. Smyšlem této praktiky byl pravděpodobně příslib velké úrody v příštím roce. Těmto „zbytčům“ se říkalo někde stodola, jinde dědova brada nebo panenka.

## DOČESNÁ

Dočesná nebo také očesky či chmelové ožínky souvisely s chmelem. Povož s posledním štokem z chmelnice byl ozdoben červeným šátkem. Poslední štok byl podobně jako poslední snop na dožínkách ozdoben chmelovým věncem nebo kyticí. Zaplétaly se do nich kvítky a barevné pentle. Tyto věnce se potom schovávaly podobně jako dožínkové až do jara většinou zavěšené na dvoře na vysoké tyči.

